

Dr hab. n.med. Tomasz Ząbkowski, prof. Instytutu
Klinika Urologii Ogólnej, Czynnościowej i Onkologicznej
Wojskowy Instytut Medyczny - Państwowy Instytut Badawczy
w Warszawie

Warszawa, dn. 25.11.2025r.

**Recenzja rozprawy doktorskiej mgr Pauliny Teodorczyk pt. „Wpływ życia we wspólnocie
zakonnej na kształtowanie się postaw zdrowotnych”**

**Promotorem rozprawy jest
dr hab. n. med. i n. o zdr. Anna Różańska -Walędziak, prof. uczelni
Kierownik Katedry Fizjologii Człowieka i Patofizjologii
Wydziału Medycznego. Collegium Medicum.
Uniwersytetu Kardynała Stefana Wyszyńskiego w Warszawie**

sporządzona dla Rady Dyscyplin Nauk o Zdrowiu Warszawskiego Uniwersytetu Medycznego.

Rozprawa doktorska autorstwa mgr Pauliny Teodorczyk zatytułowana „Wpływ życia we wspólnocie zakonnej na kształtowanie się postaw zdrowotnych”, dostarcza cennych spostrzeżeń na temat złożonych interakcji między życiem religijnym a zdrowiem, szczególnie w kontekście wspólnot zakonnych. Temat jest aktualny oraz istotny społecznie, biorąc pod uwagę rosnące zainteresowanie związkami między duchowością, religijnością a zdrowiem w obliczu starzejącej się populacji.

Promotorem pracy jest dr hab. n. med. i n. o zdr. Anna Różańska-Walędziak, profesor uczelni. Praca powstała w Katedrze Fizjologii Człowieka i Patofizjologii Wydziału Medycznego. Collegium Medicum Uniwersytetu Kardynała Stefana Wyszyńskiego w Warszawie. Badanie uzyskało w dniu 19 kwietnia 2024 pozytywną opinię Komisji Bioetycznej Narodowego Instytutu Medycznego Ministerstwa Spraw Wewnętrznych i Administracji w Warszawie (numer 25/2024).

Wprowadzenie do pracy jest przemyślane i dobrze zorganizowane. Autorka naświetla znaczenie religii i duchowości w kontekście zdrowia, wskazując na lukę w istniejącej literaturze badawczej. Rozpoczynając od zdefiniowania podstawowych terminów, takich jak duchowość i religijność, zarysowuje kontekst dla analizy wpływu życia we wspólnocie zakonnej, która często funkcjonuje jako mikrospołeczność w szerszym kontekście Kościoła katolickiego. Jest to aspekt, który zasługuje na podkreślenie, jako że większość badań dotyczących zdrowia w kontekście religijnym nie skupia się na tak specyficznych grupach społecznych jak osoby konsekrowane. Autorka słusznie zauważa, że procesy starzenia się wśród członkiń wspólnot zakonnych stają się coraz bardziej widoczne, co czyni temat aktualnym.

Cele badania są jasno zdefiniowane, co sprzyja ich późniejszemu skutecznemu zrealizowaniu. Autorka wskazuje na kluczowe pytania, które pyta, a mianowicie, jakie elementy życia wspólnotowego mają największy wpływ na postawy zdrowotne sióstr zakonnych. Dodatkowo, wprowadzenie kontekstu geograficznego i demograficznego, jak to ma miejsce w podziale uczestniczek na grupy krajowe, rzuca światło na różnice kulturowe, które mogą wpływać na badane zjawisko.

W części dotyczącej metodologii, autorka prezentuje rzetelne podejście badawcze, z wykorzystaniem autorskiego kwestionariusza jako narzędzia do zbierania danych. Grupa badawcza, licząca 463 siostry 22 narodowości, jest wystarczająco zróżnicowana, by wyniki mogły być interpretowane z różnych perspektyw. Zastosowanie zarówno elektronicznego, jak i papierowego formatu ankiety oraz przeprowadzenie badania pilotażowego z grupą kontrolną dopełnia wrażenie staranności w konstruowaniu badania. Warto również zauważyć, że rozróżnienie na kraje misyjne i niemisyjne pozwala na bardziej wnikliwe zrozumienie wpływu warunków zewnętrznych na zdrowie i styl życia sióstr zakonnych.

Wyniki przedstawione w badaniu są interesujące i możliwe do zastosowania w warunkach praktycznych. Odkrycie, że siostry powyżej 65. roku życia są bardziej aktywne fizycznie, a także, że pozytywny wpływ życia wspólnotowego odgrywa istotną rolę w deklaracjach dotyczących stylu życia, jest znaczącym wkładem w badania nad duchowością i zdrowiem. Autorka przedstawia wyniki w sposób przejrzysty, wskazując na istotne różnice w

zachowaniach zdrowotnych w zależności od długości pobytu we wspólnocie oraz kontekstu geograficznego.

Ciekawe jest także spostrzeżenie, że elementy życia wspólnotowego, takie jak rekolekcje i wspólna modlitwa, były postrzegane jako najbardziej korzystne dla zdrowia, podczas gdy bardziej formalne aspekty, takie jak strój zakonny, nie miały już tak wyraźnego pozytywnego wpływu. To otwiera pole do dyskusji na temat tego, jak można modyfikować sposoby życia wspólnotowego, by jeszcze skuteczniej wspierać zdrowie ich członkiń.

Praca konkluduje z wnioskiem, że religijność oraz życie wspólnotowe mają pozytywny wpływ na samoocenę stanu zdrowia, co szczególnie wyraźnie widać w starszych grupach wiekowych. Autorka zaprezentowała tendencję, zgodnie z którą osoby mieszkające poza Polską oraz te w najstarszych grupach wiekowych wykazują bardziej pozytywne postawy zdrowotne, co może mieć znaczenie dla strategii zdrowotnych oraz rozwoju polityki opieki zdrowotnej w kontekście osób konsekrowanych. Zauważenie, że aspekty duchowe, takie jak rekolekcje czy wspólna modlitwa, były postrzegane jako kluczowe dla zdrowia, wskazuje na potencjalne możliwości wykorzystania tych elementów w terapii czy programach wspierających zdrowie. Z drugiej strony, zauważona mniejsza efektywność formalnych aspektów życia zakonnego sugeruje konieczność przemyślenia tych elementów w kontekście ich wpływu na zdrowie sióstr.

Pracę można ocenić jako solidną, dobrze skonstruowaną i ważną w kontekście badań nad zdrowiem w kontekście religijnym. Autorka wyraźnie wykazuje pasję do tematu, jak i umiejętność krytycznej analizy danych. Podjęcie tematu zdrowia osób konsekrowanych w kontekście ich życia wspólnotowego jest nie tylko naukowo uzasadnione, ale również potrzebne w obliczu zmieniającej się rzeczywistości społecznej.

Dzięki umiejętnemu połączeniu teorii z praktyką, praca ta oferuje cenne wskazówki dla zarówno dla instytucji religijnych, jak i dla badaczy zainteresowanych tym zagadnieniem. W przyszłości, autorka mogłaby rozważyć rozwinięcie badań o większy kontekst socjologiczny oraz analizy interkulturowe, aby jeszcze głębiej zrozumieć zjawisko i wypracować praktyczne rekomendacje zgodne z obowiązującymi potrzebami duchowymi i zdrowotnymi wspólnot zakonnych.

Zalecam publikację pracy, bez wątpliwości uznając ją za istotny wkład w dyskurs naukowy. Może ona stanowić fundament dla kolejnych badań oraz projektów praktycznych, które mogłyby przyczynić się do poprawy zdrowia i jakości życia osób konsekrowanych.

Z obowiązku recenzenta przedstawiam moją uwagę wobec rozprawy doktorskiej, którą stanowi obecność drobnych błędów stylistycznych i edytorskich, które jednak nie umniejszają wartości pracy. Niezwykle interesujące byłoby także, aby autorka rozważyła możliwość rozszerzenia badania o inne grupy religijne, co mogłoby poszerzyć wiedzę na temat wpływu duchowości i wspólnoty na zdrowie w szerszym kontekście.

Podsumowując, praca ta jest przykładem wysokiej jakości badań, które łączą aspekty duchowe z praktycznymi kwestiami zdrowotnymi, a ich rezultaty mogą być inspiracją do dalszych działań oraz rozwoju nie tylko w zakresie naukowym, ale i w obszarze praktyki zdrowotnej w społecznościach religijnych.

Przedstawiona praca doktorska mgr Pauliny Teodorczyk „Wpływ życia we wspólnocie zakonnej na kształtowanie się postaw zdrowotnych” stanowi oryginalne rozwiązanie problemu naukowego i spełnia kryteria rozprawy doktorskiej określone w artykule 187, ustawy z dnia 20 lipca 2018 r. Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce (Dz. U. z 2018 r. poz. 1668 z późn. zm.). Zakres opracowanych zagadnień mieści się w dziedzinie nauk medycznych i nauk o zdrowiu w dyscyplinie nauki o zdrowiu. Wniosuję zatem o dopuszczenie mgr Pauliny Teodorczyk do dalszych etapów przewodu doktorskiego oraz ze względu na unikatowość naukową, przydatność kliniczną i wybitne opracowanie podjętego problemu badawczego wnioskuję o wyróżnienie pracy doktorskiej.

Tomasz Ząbkowski